СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА | ІМЗО | ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

ІНСТИТУТ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 24 квітня 2025 року)

Випуск № 4

м. Харків
2025 р.

УДК 351.74-057.36
А 43

Рекомендовано до видання Вченою радою
Інституту СБУ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 41 від «09» травня 2025 року)

Редакційна колегія:
Червяков О.І., канд. юр. наук;
Корчагін М.В., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент;
Пономарьов В.О., доктор філософії з фізичного виховання і спорту;
Грохольський В.П., канд. юр. наук, доцент;
Даль А.Л., канд. юр. наук;
Вєліков С.Г.

Редакційна колегія вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, їх публікація здійснюється з метою забезпечення плюралізму наукової думки і публічного обговорення.

Матеріали друкуються мовою оригіналу. За виклад, зміст і достовірність матеріалів, а також використання наукових джерел без відповідного посилання відповідають автори.

Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м.Харків, 24 квітня 2025 року. м. Харків: 2025. 375 с.

У збірнику представлено матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченій обговоренню та вирішенню низки проблемних питань, забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України. Зокрема тези доповідей та виступів стосувались впровадження досвіду та стандартів армій країн-членів НАТО, удосконаленню рівня тактичної, вогневої, спеціальної фізичної та медико-тактичної підготовки у процесі підготовки персоналу для сектору безпеки і оборони України; міжвідомчої взаємодії у діяльності сил сектору безпеки і оборони та посилення комунікаційних зв’язків; удосконалення системи безпеки та захисту для об'єктів критичної інфраструктури України; забезпечення психологічної підтримки та гендерної рівності у діяльності сил сектору безпеки і оборони України під час виконання оперативно-службових та/або службово-бойових завдань

Видання адресоване представникам сектору безпеки і оборони України, вченим, науковим та науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, а також іншим особам, до предмету зацікавленості яких відносяться порушені теми.

© Служба безпеки України, 2025
© Інститут Служби безпеки України
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого, 2025

Волянський В.Г., Пермяков Д.С. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СПОРТИВНИХ ІГОР В СИСТЕМІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ КІ НГУ…….46
Городиський Р.О, Катеринчук І.С. ГІБРИДНІ MANET-МЕРЕЖІ З ВИКОРИСТАННЯМ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ: МОДЕЛІ, АРХІТЕКТУРА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЛЯ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ…….48
Денисюк О.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ З КУРСАНТАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ЗАХОДІВ ПОПЕРЕДЖЕНЯ ТРАВМАТИЗМУ……..49
Деркач А.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ТА СТАНДАРТІВ НАТО З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ……..52
Довгаль А.С. СТАНДАРТИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ НАТО: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ……...53
Дорофєєва С.Ф. ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ "БОЙОВОГО МЕДИКА" В ПІДРОЗДІЛАХ ЗСУ…….56
Дрозд С.Ю. АДАПТАЦІЯ ТАКТИЧНОЇ ТА ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ НАТО: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ…….57
Євтушенко В.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ…….60
Єрмолаш Р.Р. ОЗБРОЄННЯ НАТО В СИЛАХ ОБОРОНИ УКРАЇНИ…….62
Івахно О.В. АНАЛІЗ СИСТЕМ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПРОВІДНИХ КРАЇН - ЧЛЕНІВ НАТО …….64
Казначеєв Д.Г. Поспілько М.М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПОТРЕБ СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ…….68
Ковальчук А.М. Антюшкін Ю.М. УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ…….71
Козлов Д.М. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ СТРІЛЕЦЬКИХ ТРЕНАЖЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ ІНОЗЕМНИХ КРАЇН ДЛЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ…….73
Колєсніков М.Є. ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ…….77
Колобов В.О., Лоцкін Т.І. СИСТЕМА ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ У КРАЇНАХ НАТО: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ У ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ …….79
Коротич Є.Ю. ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ НАТО У ТАКТИЧНУ, ВОГНЕВУ ТА МЕДИКО-ТАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ……...81
Ктіторов М.О., Пугач А.В. СТАНДАРТИ НАТО У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ: НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ……..…82
Кулікова А.К. ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ СПІВРОБІТНИКА СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У СКЛАДІ ТАКТИЧНОЇ ЛАНКИ В УМОВАХ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ….85
Лазаренко Д.А. ВПРОВАДЖЕННЯ НАТІВСЬКИХ СТАНДАРТІВ У ПІДГОТОВКУ ВІЙСЬКОВИХ ТА МЕДИЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ…….87
Лазорчик В.Ю. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТАНДАРТІВ ПІДГОТОВКИ НАТО В СИСТЕМІ БОЙОВОГО ВИШКОЛУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ……...90
Лапчик М.В. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА КОНЦЕПЦІЇ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТІВ НАТО……..91
Лоцкін Т.І. РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ: ЗАГРОЗИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ……93

Ковальчук А.М.
начальник кафедри спеціально-рятувальної підготовки та фізичного виховання, факультету пожежної та техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Антошків Ю.М.
доцент спеціально-рятувальної підготовки та фізичного виховання, факультету пожежної та техногенної безпеки, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту

УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація: у тезах розглянуто актуальні підходи до удосконалення спеціальної фізичної підготовки в процесі формування професійної спроможності персоналу сектору безпеки і оборони України. Враховано вплив умов воєнного стану на зміст і методику фізичної підготовки. Представлено результати дослідження рівня фізичної готовності та запропоновано напрями її підвищення.

Ключові слова: спеціальна фізична підготовка, сектор безпеки і оборони, воєнний стан, фізична готовність, військовослужбовці.

Abstract: the theses consider current approaches to improving special physical training in the process of forming the professional capacity of personnel in the security and defense sector of Ukraine. The influence of martial law conditions on the content and methodology of physical training is taken into account. The results of a study of the level of physical readiness are presented and directions for its improvement are proposed.

Keywords: special physical training, security and defense sector, martial law, physical readiness, military personnel.

Мета дослідження: підвищення ефективності спеціальної фізичної підготовки в умовах воєнного стану з урахуванням бойових потреб та професійних вимог до військовослужбовців та працівників силових структур.

Об'єкт дослідження: фізична підготовка персоналу сектору безпеки і оборони України.

Предмет дослідження: засоби і методи удосконалення спеціальної фізичної підготовки у воєнний період.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасний стан спеціальної фізичної підготовки в секторі безпеки і оборони.
2. Визначити особливості впливу воєнного стану на підготовчий процес.
3. Оцінити ефективність впроваджених змін на практиці.
4. Розробити рекомендації щодо удосконалення змісту та методики фізичної підготовки.

Наукова новизна: полягає в інтеграції елементів бойового тренінгу, кросфункціональних вправ та тактичної підготовки до системи спеціальної фізичної

підготовки, що дозволяє значно підвищити адаптивність та функціональну спроможність особового складу в умовах ведення бойових дій.

В умовах повномасштабної збройної агресії проти України потреба у високому рівні спеціальної фізичної підготовки особового складу сектору безпеки та оборони стала особливо актуальною [1]. Підготовка має відповідати вимогам тактичної мобільності, витривалості, сили, швидкості реагування, координації та психофізіологічної стійкості [2].

Аналіз сучасних програм фізичної підготовки показав, що значна їх частина базується на мирному досвіді і потребує актуалізації. Зокрема, обмеженість часу, висока інтенсивність бойових дій, необхідність роботи в команді та в складних умовах довкілля потребують адаптованих методик тренувань [3].

Впровадження нової програми з елементами військового кросфіту, тренувань з власною вагою, парного тренінгу та імітацій бойових дій призвело до покращення результатів

Таблиця 1

Результати тестувань

Тестування	До впровадження програми	Після впровадження програми (6 тижнів)
Підтягування, разів	8	13
Біг 100 м, сек	14,5	14,0
Біг 1000 м, сек	258	230
Смуга перешкод, сек	85	68

— **Підтягування:** збільшення кількості повторень з 8 до 13 свідчить про покращення сили та витривалості м’язів верхньої частини тіла.

— **Біг на 100 м:** покращення на 0,5 секунди вказує на зростання швидкісних якостей.

— **Біг на 1000 м:** зменшення часу на 28 секунд демонструє покращення аеробної витривалості.

— **Смуга перешкод:** час подолання скоротився на 17 секунд, що свідчить про покращення загальної фізичної підготовленості, координації та спритності [4].

Впровадження адаптованої програми тренувань, орієнтованої на специфіку бойових умов, дало позитивний ефект уже за 6 тижнів[5]. Це підтверджується зростанням силових, швидкісних та витривалих показників, а також покращенням навичок подолання складних умов у короткий час. Такий підхід може бути ефективним інструментом загально-фізичної підготовки у силових структурах [6, 7].

Висновки:

1. Спеціальна фізична підготовка в умовах воєнного стану слід адаптувати до потреб реальних бойових дій. Ефективними виявилися тренування з високою інтенсивністю, короткою тривалістю та елементами моделювання бойових ситуацій.

3. Запропоновані зміни дозволяють зберігати і навіть підвищувати функціональну готовність персоналу в бойових умовах. Подальше удосконалення системи фізичної підготовки має базуватися на постійному зворотному зв’язку з польовими підрозділами.

Список використаних джерел:

1. Кириленко В.І. Фізична підготовка військовослужбовців: виклики сучасності. — К.: НУОУ, 2022.

2. Левченко О.М. Функціональна підготовка силовиків: сучасні підходи. — Львів: ЛДУФК, 2021.

3. Жданов Ю.І. Психофізіологічна підготовка військового персоналу. — Харків: НУЦЗУ, 2020.

4. Кузьмін С. Інтенсивні тренування в польових умовах. // Теорія і методика фізичного виховання. — 2023. — № 2. — С. 45–50.
5. Положення про фізичну підготовку в Збройних силах України. — Київ: МОУ, 2022.
6. Ратушний Р. Т. Фізичне виховання – основа оперативно-рятувальних дій в надзвичайних ситуаціях: Навчальний посібник / Ратушний Р. Т., Ковальчук А. М., Петренко А. М., Баран Ю. С. Львів: ЛДУ БЖД, 2014. 188 с.
7. Антошків Ю.М., Ковальчук А.М. Професійно-прикладна фізична підготовка здобувач вищої освітиів вищих навчальних закладів МНС України. Навчально-методичний посібник. Львів, ЛДУ БЖД. 2008. 74 с.

Козлов Д.М.
старший викладач кафедри тактики та загальновійськових дисциплін Харківського національного університету Повітняних Сил імені Івана Кожедуба

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ СТРІЛЕЦЬКИХ ТРЕНАЖЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ ІНОЗЕМНИХ КРАЇН ДЛЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Вогнева підготовка є однією з основних напрямків навчання військ. Її метою є досягнення навченості особового складу вмілому застосуванню штатної зброї та максимальному використанню її бойових можливостей для поразки противника з найменшою витратою часу та боєприпасів.

Разом з цим, у традиційній підготовці військових можна визначити кілька важливих недоліків. По-перше, це одностороння та індивідуальна підготовка. Бійці зазвичай стикаються з нерухомими мішенями на полі бою, що не сприяє розвитку їхньої координації та співпраці в команді.

По-друге, проблема полягає у високих витратах бойових набоїв, а також відсутності холостих набоїв, які можуть використовуються на тренуваннях особового складу. Крім цього тренування відбуваються в умовах, що далекі від реальних бойових умов.

Сучасна війна характеризується високою динамікою, складною обстановкою та потребою у швидкому прийнятті рішень. У таких умовах підготовка військовослужбовців повинна бути не лише інтенсивною, але й максимально наближеною до реальних бойових ситуацій. Одним із ключових інструментів, що дозволяє досягти цієї мети, є використання спеціалізованих тренажерів для навчання стрільбі [1].

Повномасштабне вторгнення росії в Україну істотно змінило стратегію та підходи до підготовки військовослужбовців. Вивчення зброї та тренування починаються навіть з онлайн-курсів та волонтерських військових шкіл, і закінчуються професійними навчальними центрами, військовими навчальними закладами.

Курси навчання стрільбі в арміях різних країн передбачають після теоретичних занять обов’язкове проходження спеціальних тренажерів перед виїздом на стрільбище. Так, наприклад згідно концепції [2] щодо стрілецької підготовки (nSAK – Neues Schießausbildungskonzept), яка впроваджена у збройних силах Німеччини (Бундесвері) є введення в базову підготовку кожного солдата проходження тренажеру стрільби зі стрілецької/протитанкової зброї (Handwaffen/Panzerabwehrwaffen – AGSHP). Такий самий підхід у підготовці особового складу мають у збройних силах Франції, США, Великої Британії та ін.

З постійним розвитком технологій та змінами в сучасних методиках військової підготовки, вибір правильного тренажера стає ключовим завданням для ефективного навчання військовослужбовців.